

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ЧЛЕН ПЕРШОЇ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ПАЛАТИ
КРАСНОЩОКОВА НАТАЛІЯ СТЕПАНІВНА
УХВАЛА

26 листопада 2019

Київ

7838/0/19 19

Член Першої Дисциплінарної палати Краснощокова Наталія Степанівна, провівши відповідно до пунктів 1-2 частини першої статті 43 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» попередню перевірку на відповідність вимогам закону скарги Чернігівської обласної державної адміністрації на дії суддів Чернігівського окружного адміністративного суду Баргаміної Наталії Миколаївни, Непочатих Василя Олександровича,

в с т а н о в и в :

до Вищої ради правосуддя 22 липня 2019 року за вхідним № 813/0/13-19 надійшла дисциплінарна скарга Чернігівської обласної державної адміністрації на дії суддів Чернігівського окружного адміністративного суду Баргаміної Н.М., Непочатих В.О. під час розгляду справи № 620/893/19.

На підставі протоколу автоматизованого розподілу справи між членами Вищої ради правосуддя від 22 липня 2019 року скаргу було передано Краснощоківій Н.С. для проведення попередньої перевірки.

Згідно частини першої статті 42 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» дисциплінарне провадження розпочинається після отримання відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" скарги щодо дисциплінарного проступку судді, повідомлення про вчинення дисциплінарного проступку суддею або після самостійного виявлення членами Вищої ради правосуддя з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення суддею дисциплінарного проступку, або за ініціативою Дисциплінарної палати, Комісії з питань доброчесності та етики чи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у випадках, визначених законом (дисциплінарна скарга).

Згідно пункту 1 частини першої статті 43 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» член Дисциплінарної палати, визначений для попередньої перевірки відповідної дисциплінарної скарги (доповідач): вивчає дисциплінарну скаргу і перевіряє її відповідність вимогам закону.

Пунктами 3,4 частини другої статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачено, що дисциплінарна скарга подається у письмовій формі та повинна містити конкретні відомості про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного проступку, який відповідно до частини першої статті 106 цього Закону може бути підставою для дисциплінарної відповідальності судді; посилення на фактичні дані (свідчення, докази), що підтверджують зазначені скажником відомості.

У дисциплінарній скарзі зазначено, що 28 березня 2019 року, звернувшись до Чернігівського окружного адміністративного суду з позовом до Кабінету Міністрів України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва

та житлово- комунального господарства України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України про визнання протиправною бездіяльності та зобов'язання вчинити певні дії.

Чернігівська обласна державна адміністрація у справі є третьою особою.

На підставі проведеного автоматизованого розподілу судової справи між суддями Чернігівського окружного адміністративного суду справу № 620/893/19 передано на розгляд колегії суддів у складі головуєчого судді Баргаміної Н.М., суддів Кашпур О.В., Непочатих В.О.

Суддями Непочатих В.О., Баргаміною Н.М. до прийняття позовної заяви до розгляду та відкриття провадження у вказаній справі було заявлено самовідводи на підставі того, що між суддями Непочатих В.О. та Баргаміною Н.М. склалися позаслужбові стосунки, що може свідчити про обставини, які викликають сумніви у їх неупередженості.

Автор скарги вважає зазначене твердження суддів безпідставним, необґрунтованим та таким, що є зловживанням суддями своїми правами. Судді, які подали заяву про самовідвід, повинні довести на підставі доказів факт своєї упередженості у розгляді справи. Самовідвід повинен бути вмотивований, з наведенням відповідних аргументів, доказів, які підтверджують наявність підстав для самовідводу і відповідати меті забезпечення неупередженості суду.

Заяви про самовідвід суддів Непочатих В.О. та Баргаміної Н.М. не відповідають меті забезпечення неупередженості суду, оскільки не містять жодної об'єктивної підстави, яка б свідчила про необхідність відведення суддів від розгляду даної справи.

У порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» вказаними суддями не відображено у Деклараціях родинних зв'язків та добросовісності та електронних Деклараціях осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, поданих за попередні роки, осіб, з якими у них існують родинні зв'язки, а саме - суддю Непочатих В.О. та Баргаміну Н.М., відповідно. Отже, про наявність між ними відносин громадськості повідомлено не було.

Внаслідок задоволення заяв про самовідвід суддів Баргаміної Н.М., яка була головуєчою у справі, та Непочатих В.О., відбувалась зміна у складі колегії суддів, що призводить до затягування строків вирішення спору.

Враховуючи наведене, автор скарги просив притягнути суддів Баргаміну Н.М. та Непочатих В.О. до дисциплінарної відповідності з підстав, передбачених підпунктами «а», «в», «г», «д» пункту першого, пунктом 3, пунктом 17 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Під час проведення попередньої перевірки дисциплінарної скарги встановлено наступне.

Ухвалою Чернігівського окружного адміністративного суду у складі суддів Баргаміної Н.М., Кашпур О.В., Непочатих В.О. від 29 березня 2019 року задоволено заяви про самовідвід суддів Чернігівського окружного адміністративного суду Непочатих В.О. та Баргаміної Н.М. у справі № 620/893/19 та відведено суддів від розгляду даної справи.

Відповідно до пункту 1 статті шостої Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення.

Згідно пункту 4 частини першої статті 36 КАС України суддя не може брати участі в розгляді адміністративної справи і підлягає відводу (самовідводу): за наявності інших обставин, які викликають сумнів у неупередженості або об'єктивності судді.

В рішенні ЄСПЛ «Мироненка і Мартиренко проти України», зокрема у пункті 66, зазначено, що згідно з усталеною практикою Суду, наявність безсторонності має визначатися, для цілей пункту 1 статті 6 Конвенції, за допомогою суб'єктивного та об'єктивного критеріїв. За суб'єктивним критерієм оцінюється особисте переконання та поведінка конкретного судді, тобто чи виявляв суддя упередженість або безсторонність у даній справі. Відповідно до об'єктивного критерію визначається, серед інших аспектів, чи забезпечував суд як такий та його склад відсутність будь-яких сумнівів у його безсторонності.

Статтею 39 КАС України визначено обов'язок судді заявити самовідвід за наявності підстав, зазначених у статтях 36-38 цього Кодексу.

Тобто положення вказаної статті зобов'язують суддю офіційно відмовитись від участі у розгляді справи у зв'язку з будь-яким питанням щодо його неупередженості.

Навіть якщо сторони висловлюють згоду на участь у судовому процесі судді, який вважає, що потрібно заявити самовідвід, подальша участь такого судді в розгляді справи не є виправданою.

Така відмова, якщо вона належним чином обґрунтована, усуне заперечення щодо заявленої підстави для можливого відводу.

Скаржник у своїй дисциплінарній скарзі посилається на безпідставність подання заяв про самовідвід суддями Непочатих В.О. та Баргаміною Н.М. від розгляду справи № 620/893/19. Скаржник вважає, що вказані дії суддів спричиняють затягування розгляду даної справи.

В ухвалі Чернігівського окружного адміністративного суду від 29 березня 2019 року вказано, що суддями Непочатих В.О., Баргаміною Н.М. до прийняття позовної заяви до розгляду та відкриття провадження у даній справі було заявлено самовідводи на підставі того, що між суддями Непочатих В.О. та Баргаміною Н.М. склалися позаслужбові стосунки, що може свідчити про обставини, які викликають сумніви у їх неупередженості.

Таким чином, вважаючи, що за вказаних обставин об'єктивність суддів Непочатих В.О. та Баргаміною Н.М. може бути обґрунтовано поставлена під сумнів під час розгляду вказаної справи, керуючись положеннями статті 39 КАС України суддями Непочатих В.О. та Баргаміною Н.М. подано заяви про самовідвід від розгляду вказаної справи.

В наданих вищій раді правосуддя поясненнях судді Непочатих В.О. та Баргаміною Н.М. зазначили, що вони звертались зі зверненнями до Ради суддів

України, за наслідками розгляду яких рішенням Ради суддів України від 5 липня 2019 року № 39 було створено робочу групу для їх перевірки щодо можливих фактів порушення головою суду Скалозубом Ю.О. порядку та організації діяльності суду, якою 1 серпня 2019 року з цією метою було відвідано Чернігівський окружний адміністративний суд.

Судді Непочатих В.О. та Баргаміна Н.М. пояснили, що враховуючи, що між ними склалися особисті позаслужбові стосунки, а також відсутність спільного проживання, укладеного шлюбу вони звернулись за роз'ясненнями до Ради суддів України, на що отримали відповідь від 2 травня 2019 № 9рс-76/19 з рекомендацією застосовувати позицію Ради суддів України, викладену в рішенні № 6 від 4 листопада 2016 року, а саме уникати участі в розгляді однієї справи у порядку, визначеному процесуальним законом, у зв'язку з чим, рекомендовано повторно звернутися до зборів суддів для визначення суддів до різних складів постійних колегій.

Дану позицію запропоновано довести до відома зборів суддів та звернуто увагу, що не вирішення зборами суддів питань, пов'язаних з конфліктом інтересів в діяльності судді, віднесених до компетенції даного органу, суперечить засадам суддівського самоврядування.

Судді Непочатих В.О. та Баргаміна Н.М. зауважили, що ними неодноразово вносилися на збори суддів питання щодо визначення їх до різних постійних колегій суддів з метою уникнення необхідності під час розгляду адміністративних справ вирішувати дане питання у спосіб, визначений процесуальним законом.

Однак, їх звернення щодо визначення до складу різних постійних колегій, а також вказані рекомендації Ради суддів України не були взяті до уваги, а фактично проігноровані.

Отже, штучне утримання суддів в одній постійній колегії (за наявності 13 суддів із 15 суддів згідно штатного розпису) порушує основні засади суддівського самоврядування, функціонування якого є гарантією незалежності судді та призводить до неможливості приймати участь у розгляді справ, для яких Кодексом адміністративного судочинства України передбачений колегіальний розгляд.

На виконання вимог чинного законодавства судьями Баргаміною Н.М., та Непочатих В.О. до прийняття позовної заяви до розгляду та відкриття провадження у даній справі було заявлено самовідводи з вищенаведених підстав.

Таким чином, дані заяви були подані з метою дотримання антикорупційного законодавства та на виконання офіційних роз'яснень Ради суддів України.

Посилання скаржника, що зміна в складі колегії суддів призводить до затягування строку розгляду справи, є безпідставними, оскільки справа була розподілена 28 березня 2019 року, розгляд заяв про самовідводи відбувся 29 березня 2019 року, що, не перешкоджало вирішенню питання про відкриття провадження в адміністративній справі у межах встановленого Кодексом адміністративного судочинства України п'ятиденного строку з дня надходження до суду позовної заяви.

Враховуючи наведене, попередньою перевіркою встановлено, що скарга не містить конкретних відомостей, які б могли свідчити про вчинення суддями Баргаміною Н.М. та Непочатих В.О. дисциплінарного проступку, який відповідно до частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» може бути підставою для дисциплінарної відповідальності судді, а також посилянь на фактичні дані (свідчення, докази) щодо дисциплінарного проступку судді.

Відповідно до частини шостої статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» дисциплінарну справу щодо судді не може бути порушено за скаргою, що не містить відомостей про наявність ознак дисциплінарного проступку судді, а також за анонімними заявами та повідомленнями.

Згідно пунктів 2 та 3 частини першої статті 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» дисциплінарна скарга залишається без розгляду та повертається скаржнику, якщо: дисциплінарна скарга не містить відомостей про ознаки дисциплінарного проступку судді або дисциплінарна скарга не містить посилення на фактичні дані (свідчення, докази) щодо дисциплінарного проступку судді.

З огляду на викладене, вважаю за необхідне залишити скаргу без розгляду та повернути її скаржнику.

Крім того роз'яснюю, що повернення скарги без розгляду не перешкоджає повторному зверненню до Вищої ради правосуддя зі скаргою, яка відповідає вимогам, передбаченим статтею 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Керуючись статтею 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», статтями 43-44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя»,

у х в а л и в :

скаргу Чернігівської обласної державної адміністрації на дії суддів Чернігівського окружного адміністративного суду Баргаміної Наталії Миколаївни та Непочатих Василя Олександровича залишити без розгляду та повернути скаржнику.

Ухвала оскарженню не підлягає.

**Член Першої Дисциплінарної палати
Вищої ради правосуддя**

Н.С. Краснощоківа